

det System, vi i sin Tid Tid her i Landet have været saa inderlig kjede af, og som vi have erkjendt har virket uheldigt paa vor Embedsstand nemlig Gratialesystemet. Selvfølgelig vil enhver Minister herved tage sine færegne Hensyn. Til læggene bevilges for et Aar ad Gangen, Folk kunne ikke gjøre Regning paa at beholde dem, og det vil være uundgaeligt, at Ministeren ved deres Uddeling kommer til at tage Hensyn til deres personlige Retning og Fortjærlighed. Den grundtvigianste Minister holder sig til de grundtvigste Præster, den rationalistiske til de rationalistiske, og saaledes vil der blive en Vilkaarlighed i disse Tillægs Anvendelse, som paa ingen Maade kan virke gaadlig paa den Embedsstand, der bliver Gjenstand for dem. Jeg skulde derfor meget ønske, at denne Sum aldeles blev stræget, ikke for at stryges ind i Fonden, men for at lægges til de ordentlige Lønninger. — Medens Ministeren altsaa paa disse tre Maader har søgt at forbedre Lønningerne, maa det paa den anden Side ogsaa bemærkes, at Lønningerne lide adskillige ikke ganske ubetydelige Afdrag, og det netop de mindste Lønninger. Hvad der er rigtig og vistnok nødvendigt, er Bestemmelsen i § 9, at man vil laane enhver Landsbypræst 1000 Kr. til at etablere sig for; men disse 1,000 Kr. skulde afdrages i 10 Aar med 100 Kr. om Aaret, saaledes at der af de 2,000 Kr., som den laveste Lønningsklasse faar i Løn skal afdrages 100 Kr. og Lønningen altsaa kun bliver 1900 Kr. Fremdeles finder man i Overslaget over det kirkelige Fonds Indtægter opført en Sum af 92,000 Kr., som skulle tilskydes til Forrentning og Afdrag af Embedsaaen; men Fonden skal kun yde Halvdelen af disse Afdrag og denne Forrentning, og andre 92,000 Kr. skulle altsaa gaa ud af Præsternes Lomme. — Jeg skal endnu kun bemærke, at naar der i § 10 loves en Understøttelse af indtil 400 Kr. til en personel Kapellan, dog ikke for længere Tid end 5 Aar, saa er det jo ganske vist ogsaa en Forbedring i Lønning, idet Kapellanhold nu udelukkende paahviler Præsten selv; men jeg henstiller, om ikke denne Understøttelse af 400 Kr. turde være noget lille, da dog en Kapellan neppe kan have for denne Sum, og Præsten desuden maa levere ham Bolig og Kost. Derimod kan jeg bedre gaa ind paa, at den ikke tilstaaes paa længere Tid end 5 Aar, thi naar en Præst i 5 Aar ikke kan besørge sit Embede, er det rimeligt, at han søger sin Afsted. Der kan jo tænkes Undtagelsestilfælde, ganske færegne Forhold, hvor jeg antager, at man kan indrømme denne Understøttelse i længere Tid. Fremdeles skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det vist vil være rigtigere at bortselge alle Præstegaardenes Jorlder til Arvefæste end at sælge dem til Selveiendom. Jeg tror nemlig, at den betydelige Kapital, som derigennem paaregnes for den kirkelige Fond, vil være nok saa vel sikret,

naar den staar i Jordeiendomme med en fast Raanon, som naar den ligger i Obligationer i Statskassen. Jeg tror, at man bør bruge den samme Forsigtighed, som man jo anvender ved Bort salg af Stamhuse og Lensgodser, at radicere en aarlig Afgift eller Rente i selve Jorden. Fremdeles maa jeg gjøre opmærksom paa, hvad jeg glemte før, at det jo ikke blot er de nævnte Afdrag, som Embederne lide; men Præsterne skulle ogsaa betale Skatter, Afgifter, Bankhøftelsesrente og Brandforsikringspræmie, hvilke Udgifter vel i og for sig blive betydelige, naar Jorden indskrænkes til 2 Eder. Hartkorn, men dog medføre en Formindskelse i Lønningen. I § 19 har den høitagtede Minister optaget en Bestemmelse fra tidligere Lovforslag, imod hvilken jeg naturligvis ingen Indvending har at gjøre, nemlig om, at Pligten til at offre til Skolelærere skal ophøre, efterhaanden som Pligten til at offre til Præsten ophører, saaledes at Skolelæreren Offer skal afløses af Kommunen med en bestemt Sum. Jeg maa imidlertid tillade mig her at gjøre en Bemærkning, der ogsaa gjælder tidligere Lovforslag, men som først her er falden mig, og jeg tror flere, ind, og det er den, at jeg tror ikke, det vil gaa an, naar denne Bestemmelse om Offerets Bortfalden bliver gennemført i et større Antal Embeder, da at bevare Lønningen med Offer og Accidenter i de øvrige. Jeg tror, at Offeret af sig selv vil dø ud, at Accidenterne ville blive ydede med det mindst mulige Beløb; men da der er Præsteembeder, som for Tiden have en Indtægt af 4—600 Rd. i Offer og Accidenter, vil det være en ikke ubetydelig Afgang i de paagjældende Præsters Indtægt, hvis disse Indtægter saa at sige dø ud. Jeg tror, det vil blive nødvendigt at tilføje en Bestemmelse om, hvad man skal gjøre, hvor enten Præsten eller Menigheden ønsker disse Udgifter afløste, forinden et Præstestiftelse finder Sted. Jeg tror ikke, man kan undgaa at tage dette Spørgsmaal til Overveelse sammen med de øvrige Bestemmelser. Jeg tillod mig før at bemærke, at, naar den høitagtede Minister har opstillet et Overslag over den kirkelige Fond, med hvilken — det har jeg ikke berørt hidtil, men, da det i Lovforslagets Motiver bestemt er udfaldt, har jeg ikke den stærkeste Tvivl om, at det er Ministerens ramme Alvor — den hele Lov staar og falder, saa ser dette jo overmaade godt ud. Jeg tror imidlertid, at han her dels har gjort nogle Udgifter vel smaa og dels maaste har beregnet en Hovedindtægt noget vel høit. Jeg tror ikke, at man kan beregne Hartkornet til 5,200 Kr. pr. Lønde over hele Landet; Jeg tror ikke, at Hartkornet i de daarlige Egne midt i Sylland og i Vestjylland laader sig udbringe til denne Pris (Stemmer: Jo!). Jeg tillader mig i alt Fald at ytre min Tvivl derom. Fremdeles forekommer det mig at være et noget ringe Antal af faste Kapellaner, det vil sige Kapellaner pro loco, som den høitagtede Minister vil lønne. Det kan gjerne være, at der for Die-